

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Методичні вказівки
з написання та оформлення для здобувачів вищої освіти

Електронне видання

Харків – 2026

УДК 378.147.091.33-028.21(072)
К 32

Рецензенти:

С. А. Віротченко – кандидат філологічних наук, доцент, декан факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна;

М. І. Писаревський – кандидат економічних наук, директор навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 2 від 20 листопада 2025 року)*

К 32 **Кваліфікаційна** робота : методичні вказівки з написання та оформлення для здобувачів вищої освіти [Електронне видання] / уклад. Б. В. Самородов, О. М. Головка, І. К. Журавльова, С. В. Єльцов. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. – (PDF 12 с.)

Методичні вказівки з оформлення кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна систематизують вимоги до підготовки кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти різних спеціальностей, факультетів та навчально-наукових інститутів. У виданні описано: призначення та структуру роботи, порядок затвердження тем кваліфікаційних робіт, правила оформлення тексту роботи та списку використаних джерел; видання містить зразки оформлення титульного аркуша роботи та завдання для виконання роботи; наголошується про відповідальність здобувача у виконанні вимог академічної доброчесності. Видання буде корисним для здобувачів вищої освіти, наукових керівників та викладачів, забезпечуючи єдність підходів до виконання й оформлення кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти.

УДК 378.147.091.33-028.21(072)

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2026

© Самородов Б. В., Головка О. М.,
Журавльова І. К., Єльцов С. В., уклад., 2026

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Самородов Борис Вадимович
Головка Олександр Миколайович
Журавльова Ірина Казимирівна
Єльцов Сергій Віталійович

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Методичні вказівки
з написання та оформлення для здобувачів вищої освіти

Коректор *О. В. Анцибора*

Підписано до розміщення 20.11.2026. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 0,48. Обсяг 0,241 Мб. Зам. № 590/25.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна

Зміст

1. Загальні положення.....	4
2. Структура кваліфікаційної роботи.....	5
3. Опис деяких структурних елементів кваліфікаційної роботи.....	7
3.1. Титульний аркуш	7
3.2. Реферат (анотація)	7
3.3. Зміст	7
3.4. Перелік умовних позначень, символів та скорочень	7
4. Цитування творів інших авторів у наукових працях	8
5. Оформлення списку використаних джерел.....	9
Додатки	10

1. Загальні положення

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» атестація – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової або творчої роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Атестація може здійснюватися у формі:

- публічного захисту кваліфікаційної роботи;
- атестаційного екзамену (екзаменів);
- єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями у встановленому порядку.

Кваліфікаційна робота має містити самостійне або у складі групи розв'язання здобувачем вищої освіти наукової, творчої або прикладної задачі відповідного рівня складності на завершальному етапі здобуття певного рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих здобувачами компетентностей та/або здобутих ними результатів навчання вимогам освітньої програми, стандартів вищої освіти та Національної рамки кваліфікацій:

- для здобувача ступеня бакалавра – складна спеціалізована задача;
- для здобувача ступеня магістра – задача дослідницького або інноваційного характеру.

Здобувач вищої освіти, який отримує ступінь магістра або бакалавра, зобов'язаний здати кваліфікаційну роботу у роздрукованому варіанті, а також надати її в електронному вигляді.

Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та/або інших порушень академічної доброчесності.

Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства. Таким чином, посилання на використане першоджерело є важливим для збереження авторських прав та уникнення плагіату в кваліфікаційних роботах.

З метою запобігання академічного плагіату в текстах всі кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна проходять перевірку щодо наявності плагіату відповідно до Порядку проведення перевірки кваліфікаційних робіт, наукових праць та навчальних видань щодо наявності запозичень з інших документів, затвердженого Вченою радою університету та введеного в дію наказом № 0204-1/088 від 27 лютого 2020 року. Антиплагіатна система визначає

певний фрагмент тексту аналізованої роботи як запозичення у разі, якщо він збігається з текстом вже існуючого документа, до якого система має доступ в інтернеті або у базах даних. Фрагменти тексту роботи, відмічені антиплагіатною системою, як подібні до текстів, розміщених у базах даних або у відкритому доступі в мережі Інтернет, повинні бути розглянуті та проаналізовані фахівцем з тематики роботи. Відповідно до принципів академічної доброчесності для кожного фрагменту тексту, який повністю або з незначними змінами цитується у роботі, має бути наведено посилання на першоджерело. При виконанні цієї умови використання запозичень з інших документів може вважатися правомірним. Остаточне рішення щодо доброчесності виявлених антиплагіатною системою запозичень або наявності в них плагіату приймає кафедра, на якій проходить попередній захист кваліфікаційної роботи. Якщо аналіз тексту кваліфікаційної роботи, що був проведений фахівцями кафедри, підтверджує майже повну ідентичність тексту роботи та певних документів, розташованих в інтернеті або базах даних антиплагіатної системи, то кваліфікаційна робота не допускається до захисту.

У разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, зокрема наявності у кваліфікаційній роботі академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, заклад вищої освіти припиняє дію рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Кваліфікаційні роботи здобувачів вищої освіти, які успішно пройшли процедуру публічного захисту, оприлюднюються в репозитарії Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Теми кваліфікаційних робіт обговорюються на засіданнях кафедр і затверджуються наказом ректора (проректора з науково-педагогічної роботи): для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти це відбувається на початку сьомого семестру навчання; для другого (магістерського) рівня – на початку другого семестру. Після затвердження тем кваліфікаційних робіт здобувачам вищої освіти видається завдання, в якому наводиться перелік основних питань, які потрібно опрацювати, а також строк подання виконаної роботи (Додаток 1).

2. Структура кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота здобувача вищої освіти може включати такі елементи:

1. Титульний аркуш.
2. Реферат (анотація).

3. Зміст.
4. Перелік умовних позначень, символів та скорочень.
5. Вступ.
6. Літературний огляд (теоретична частина).
7. Експериментальна (практична, розрахункова) частина.
8. Охорона праці.
9. Висновки (підсумки роботи).
10. Список використаних джерел (список літератури).
11. Додаток.

Детальні вимоги до структури кваліфікаційних робіт, наявності, формату та обсягу окремих елементів у їхній структурі затверджуються рішенням вченої ради факультету (навчально-наукового інституту).

Текст кваліфікаційної роботи виконується літературною українською мовою з дотриманням норм наукового стилю. Для іноземних здобувачів вищої освіти допускається підготовка роботи англійською мовою, якщо це передбачено вимогами освітньої програми.

Текст роботи готується в текстовому редакторі, який дозволяє створити файл в одному з форматів: *.pdf, *.doc, *.docx або *.rtf. При наборі тексту роботи рекомендується встановлювати такі поля сторінки: верхнє та нижнє – 20 мм, праве – не менше 15 мм, ліве – не менше 25 мм. Для набору тексту роботи рекомендується використовувати шрифт Times New Roman, кегль – 13 або 14. Міжрядковий інтервал – 1.5 рядка. Кваліфікаційна робота подається у друкованому вигляді на білому папері формату А4 (210×297 мм). Текст роботи має бути надрукований з одного боку аркуша.

Рекомендований обсяг кваліфікаційних робіт (включно зі списком літератури та додатками):

- для здобувачів ступеня бакалавра
  - 30-50 сторінок (для спеціальностей з галузей знань: Природничі науки, математика та статистика, Інженерія, виробництво та будівництво, Інформаційні технології),
  - 40-70 сторінок (для суспільно-гуманітарних спеціальностей);
- для здобувачів ступеня магістра
  - 40-70 сторінок (для спеціальностей з галузей знань: Природничі науки, математика та статистика, Інженерія, виробництво та будівництво, Інформаційні технології),
  - 50-100 сторінок (для суспільно-гуманітарних спеціальностей).

3. Опис деяких структурних елементів кваліфікаційної роботи

3.1. Титульний аркуш

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи й містить інформацію, яка характеризує роботу. Зразок оформлення титульного аркуша наведений у Додатку 2.

3.2. Реферат (анотація)

Реферат (анотація) містить стислу інформацію про виконану кваліфікаційну роботу. Його головна мета – відобразити суть дослідження, представити конкретні результати та висновки, а також окреслити можливі сфери їхнього застосування. Реферат розміщується на одній сторінці, його обсяг – до 500 слів.

Реферат (анотація) виконується двома мовами: українською та англійською (або іншою офіційною мовою Європейського Союзу).

Текст реферату повинен коротко висвітлювати інформацію, подану в роботі:

- мета роботи,
- об'єкт та предмет дослідження,
- методи проведення дослідження,
- отримані результати та їхня новизна,
- загальні висновки.

Після тексту реферату (анотації) розміщуються ключові слова (або словосполучення), які є визначальними для розкриття суті роботи. Кількість ключових слів – від 5 до 15. Ключові слова (або словосполучення) наводяться в називному відмінку через коми.

3.3. Зміст

Зміст розміщується відразу за рефератом, починаючи з нової сторінки. Він повинен містити назви всіх структурних елементів кваліфікаційної роботи (розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів, що мають заголовки) із зазначенням номера сторінки, на якій вони починаються.

3.4. Перелік умовних позначень, символів та скорочень

Якщо в роботі використовується значна кількість позначень, символів та скорочень, необхідно скласти їхній окремий перелік у формі списку. У цьому списку зліва зазначають символ, а справа – його повне значення або розшифрування. Крім того, при першій згадці будь-якого з цих елементів у тексті роботи його обов'язково розшифровують.

4. Цитування творів інших авторів у наукових працях

Запозичення автором тексту з інших джерел для використання у своїй праці оформлюється як цитата та забезпечується посиланням на джерело, з якого було запозичено цей текст.

Цитата – порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого (оприлюдненого на веб-сайті) тексту, який використовується у роботі, з обов'язковим посиланням на його автора і джерело цитування іншою особою у своїй праці з метою зробити зрозумілишими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні.

Цитата береться в лапки, наводиться в тій граматичній формі, що і у автора, повністю, без скорочень та спотворень авторської думки.

Цитату слід починати з прописної літери, якщо вона відтворює речення повністю. З рядкової літери – якщо цитата стає частиною речення автора праці й органічно вписується до складу речення. В такому випадку після лапок, що відкриваються, проставляють три крапки, за якими слідує частина тексту, що цитується, з рядкової літери.

Цитують і декілька слів, і декілька речень.

При наведенні великого тексту пропуск кількох речень, абзаців при цитуванні допускається без спотворення авторського тексту та позначається в кутових дужках <...>.

Великий уривок цитованого тексту можна відокремити від загального тексту абзацом, виділити іншим розміром шрифту або курсивом, відступом від лівої межі поля.

До цитати обов'язково надається посилання на використане джерело та сторінковий інтервал.

При непрямому цитуванні, парафразі, для запозиченого тексту лапки не використовуються, сторінковий інтервал не зазначається, але посилання на джерело є обов'язковим.

Інформація, яка є загальновідомою, може використовуватись без посилання на автора. Це стосується інформації з певної дисципліни, яка розміщується в підручнику і є загальновідомою в цій дисципліні.

Приклад згадування загальновідомої інформації: Відстань від Землі до її супутника Місяця складає приблизно 400 000 км.

Приклад цитати, яка вписана в текст праці та починається з рядкової літери, з позначенням автора в дужках:

Звичаї та мова, як зазначено у книзі «Звичаї нашого народу» (Воропай, 1993. С. 124), «...це ті найміцніші елементи, що об'єднують окремих людей, один народ, в одну націю».

Приклад бібліографічного опису в списку посилань:

Воропай О. Звичаї нашого народу : етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1993. 589 с.

Приклад цитати, яка вписана в текст праці та починається з рядкової літери, з позначенням автора в дужках.

Приклад бібліографічного опису в списку посилань:

Приклад цитати, яка є окремим реченням і починається з прописної літери з позначенням автора в тексті:

І. Франко точно описав переживання героя: «Праця над речами, далекими й чужими його особистим інтересам, заспокоїла його, бодай на хвилю принесла йому забуття...» [29, с. 396]

Приклад парафраза (непрямого цитування):

Державний стандарт з бібліотечної справи містить певні вимоги до розстановки розділових знаків (ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги. Київ. 2007. 47 с.).

Приклад цитування з вторинного джерела:

«Проф. Дмитро Багалій свідчить, що Василь Назарович Каразін завжди вважав і називав себе українцем».*

* Цит за: Лавріненко Ю. Василь Каразін – архітект Відродження. Мюнхен : Сучасність, 1975. С. 81.

5. Оформлення списку використаних джерел

Основним стандартом оформлення списку використаних джерел в Україні є ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», рекомендований для більшості наукових робіт. З використанням цього стандарту для формування списку літератури у наукових роботах можна ознайомитись на сайті Центральної наукової бібліотеки у розділі «Бібліографічна інформація» за посиланням:

http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliography/osnovi_ukr.htm

У певних випадках можуть використовуватися й інші стилі оформлення списку використаних джерел – міжнародні:

http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliography/osnovi_ukr.htm

Наприклад, формат Американського хімічного товариства ACS style:

http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliography/style/style_ACS.html
або *формат Американської психологічної асоціації, APA style:*

http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/bibliography/style/style_APA.html

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет (навчально-науковий інститут) _____
Кафедра _____

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри

_____ (ім'я, прізвище)

_____ (підпис)

«__» _____ 202_ року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ**

здобувача _____ рівня вищої освіти
(першого (бакалаврського) / другого (магістерського))

_____ (прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

Спеціальність (спеціалізація) _____
(код та найменування спеціальності; спеціалізації спеціальності)

Освітня програма _____
(назва освітньої програми)

1. Тема роботи: _____

керівник роботи _____
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом по Університету від «__» _____ 202_ року,
№ _____

2. Строк подання здобувачем роботи: «__» _____ 202_ року

3. Вихідні дані до роботи: _____

4. Перелік питань, які потрібно розробити:

- 1) _____
- 2) _____
- 3) _____

5. План роботи

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1			
2			
3			

6. Дата видачі завдання: «__» _____ 202_ року

Здобувач вищої освіти _____
(підпис) (ім'я, прізвище)

Керівник роботи _____
(підпис) (ім'я, прізвище)

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Факультет (навчально-науковий інститут) _____

Кафедра _____

До захисту допущено
кафедрою _____ протокол № _____ від _____

завідувач кафедри _____
(підпис) (ім'я, прізвище)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

здобувача _____ рівня вищої освіти
(першого (бакалаврського) / другого (магістерського))

_____ (тема роботи)

Спеціальність (спеціалізація) _____
(код та найменування спеціальності; спеціалізації спеціальності)

Освітня програма _____
(назва освітньої програми)

Здобувач _____
(підпис) (ім'я, прізвище)

Науковий керівник _____
(підпис) (ім'я, прізвище)

Харків – 2026